dosarul nr. 4-232/24

H O T Ă R Î R E

În numele Legii

30 octombrie 2024 or. Anenii Noi

Judecătoria Anenii Noi (sediul central),

în componenţa:

Preşedintelui şedinţei, judecătorului – Andrei Mocanu,

grefierului – Bargan Ecaterina,

În lipsa agentului constatator Tiajco Oxana și contravenientului Tocari Maria, citaţi legal.

a examinat în şedinţă publică, cauza contravenţională de învinuire a lui Tocari Maria, născut la *****, domiciliată în *****,

în comiterea contravenției prevăzută de art.63 alin.(1) Cod contravenţional.

a constatat:

La data de 12 decembrie 2023, în Anenii Noi, cet. Tocari Maria nu îndeplineşte obligaţiile de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului.

În cadrul şedinţei de judecată, agentul constatator Tiajco Oxana, cît şi contravenientul Tocari Maria nu s-au prezentat, deşi au fost legal citaţi, din care motiv instanţa de judecată a dispus examinarea cauzei contravenţionale în lipsa acestora.

În sensul art. 462 din Codul contravenţional, atunci cînd examinează cauza contravenţională, instanţa de judecată trebuie să pronunţe una din aceste două soluţii:

a) încetarea procesului contravenţional; sau

b) declararea vinovăţiei persoanei care a comis contravenţia imputată şi, după caz, stabilirea sancţiunii contravenţionale, aplicarea măsurii de siguranţă sau înlăturarea executării sancţiunii.

Verificînd procesul-verbal cu privire la contravenţie sub aspectul îndeplinirii condiţiilor de fond şi de formă prevăzute de lege pentru valabilitatea sa şi coroborând menţiunile agentului constatator la materialele dosarului contravenţional, instanţa de judecată reţine următoarele.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul contravenţional, constatarea faptei contravenţionale presupune o activitate desfăşurată de agentul constatator de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, de încheiere a procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere, după caz, a dosarului către funcţionarul competent să soluţioneze cauza, din cadrul autorităţii din care face parte agentul constatator, către instanţa de judecată sau către un alt organ, spre soluţionare.

În speţă, prin procesul-verbal cu privire la contravenţie seria MAI nr. 06 480664 din 29 august 2024, încheiat de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliţie Anenii Noi, Tiajco Oxana, în sarcina lui Tocari Maria s-a reţinut săvârşirea contravenţiei prevăzute de art.63 alin. (1) din Codul contravenţional, dat fiind faptul că, la 12 decembrie 2023, în Anenii Noi, nu-și îndeplineşte obligaţiile de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului (f.d.4).

În legislaţia Republicii Moldova, ca şi în cea a altor state europene (spre exemplu, România, Germania, Republica Cehă și Slovacia), contravenţiile au fost scoase de sub incidenţa legii penale şi supuse unui regim administrativ. Din perspectiva Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, faptele contravenţionale intră în sfera cauzelor penale. Astfel, în materie contravenţională au fost recunoscute garanţiile procedurale specifice materiei penale, printre care şi prezumţia de nevinovăţie, prevăzută de art. 6 § 2 din Convenţia Europeană (*Ziliberberg v. Moldova*, 1 februarie 2005, § 33; *Fomin v. Moldova*, 11 octombrie 2011, § 18).

Astfel, pentru respectarea garanţiilor menţionate, instanţa de judecată verifică legalitatea şi temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenţie seria MAI nr. 06 480664 din 29 august 2024.

Sub aspectul legalităţii procesului-verbal, instanţa de judecată constată că temeiurile de nulitate absolută a actului pot fi invocate atât de părţi, cât şi din oficiu de către instanţă, pentru asigurarea respectării principiilor legalităţii şi al dreptăţii, stabilite expres în articolele 5 şi 7 din Codul contravenţional.

Legea prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenţie cu respectarea tuturor prescripţiilor legale de fond şi de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice pentru care a fost întocmit.

În acest context, respectarea exigenţelor legale prevăzute de art. 443 din Codul contravenţional este obligatorie pentru agentul constatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenţie, prin prisma art. 445 din Codul contravenţional.

Instanţa de judecată va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerinţele de formă ale procesului-verbal de contravenţie contestat, aşa cum sunt impuse de dispoziţiile art. 443 din Codul contravenţional, referitoare la menţiunile obligatorii care trebuie prevăzute sub sancţiunea nulităţii.

Din analiza actului contestat, instanţa stabilește că agentul constatator a indicat data (ziua, luna, anul) şi locul încheierii procesului-verbal cu privire la contravenţie; calitatea, numele şi prenumele agentului constatator, denumirea autorităţii pe care o reprezintă; numele, prenumele, domiciliul, ocupaţia persoanei în privinţa căreia a fost pornit procesul contravenţional şi datele din buletinul lui de identitate.

În aceeaşi ordine de idei, dispoziţiile art. 443 alin. (1) lit. d) din Codul contravenţional prevăd că procesul-verbal cu privire la contravenţie trebuie să menţioneze fapta contravenţională, locul şi timpul săvârşirii ei, circumstanţele cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice şi evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie.

Cerinţa prevăzută în articolul citat este imperativă, întrucât raţiunea instituirii ei a fost aceea de a-i permite instanţei cercetarea legalităţii actului constatator prin stabilirea faptelor materiale şi verificarea încadrării juridice pe care acestea au primit-o şi justeţea sancţiunii aplicate. De asemenea, caracterul efectiv al prezumţiei de nevinovăţie impune obligaţia instituirii unor garanţii legale şi de ordin practic, cum ar fi descrierea concretă a faptei contravenţionale.

Astfel, instanţa constată din oficiu nulitatea procesului-verbal de cu privire la contravenţie ca urmare a nerespectării dispoziţiilor art. 443 alin. (1) lit. d) din Codul contravenţional, deoarece agentul constatator nu a menţionat/descris ce obligații de întreținere, de educare și de instruire a copilului nu au fost îndeplinite.

În lumina celor relatate, instanţa de judecată reaminteşte că agentul constatator al Inspectoratului de Poliţie Anenii Noi. – Tiajco Oxana, s-a rezumat la redarea conţinutului art. 63 alin. (1) din Codul contravenţional („petentul A. C. a prezentat, la solicitarea victimei V. D., un răspuns cu date vădit eronate”), fără a arăta în mod explicit

ce obligații de întreținere, de educare și de instruire a copilului nu au fost îndeplinite și prin ce anume s-a manifestat pretinsa faptă contravențională, deși aceste menţiuni urmau a fi consemnate obligatoriu în procesul-verbal întocmit.

În plus, prin prisma art. 442 alin. (1) din Codul contravenţional, instanţa de judecată observă că procesul-verbal cu privire la contravenţie este unicul act probator prin care se individualizează fapta ilicită. În esenţă, dispoziţiile Codului contravenţional nu prevăd posibilitatea completării menţiunilor procesului-verbal de contravenţie în faza judecării contestaţiei. Mai mult, datele prezentate în faţa instanţei nu au fost supuse dezbaterii la momentul încheierii procesului-verbal, fapt care presupune din start încălcarea principiului contradictorialităţii.

La acest capitol, instanţa de judecată constată că în procesul-verbal contestat s-a descris în mod generic fapta contravenţională. Prin „generic”, instanţa are în vedere o informaţie cu privire la o categorie întreagă sau care cuprinde toate cazurile de acelaşi fel. Prin descrierea generică a faptei contravenţionale se aduce atingere prezumţiei nevinovăţiei de care trebuie să beneficieze contravenientul. Este insuficientă indicarea normei materiale contravenţionale şi a altor legi aferente cauzei în conţinutul procesului-verbal cu privire la contravenţie. De altfel, în asemenea condiţii, este dificil să se stabilească cum poate contravenientul să-şi exercite drepturile procedurale fără a cunoaşte care anume obligații de întreținere, de educare și de instruire a copilului nu au fost îndeplinite în viziunea agentului constatator.

Cu titlu de principiu, instanţa precizează că actul îndeplinit cu nerespectarea formei legale se va declara nul numai dacă prin acesta s-a cauzat o vătămare care nu poate fi înlăturata decât prin anularea lui. În cazul nulităţilor prevăzute de art. 443 alin. (1) lit. d) din Codul contravenţional, existenţa unei vătămări se presupune până la dovada contrarie. O asemenea vătămare se constată din oficiu de către instanță.

În conformitate cu art. 461 din Codul contravenţional, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art.441 sau 445 alin.(1), instanţa de judecată încetează procesul contravenţional. Procesul contravenţional poate fi încetat şi în alte cazuri decât cele prevăzute la alin.(1) doar dacă se constată că lipsa unei menţiuni în procesul-verbal cu privire la contravenţie afectează în mod esenţial fondul cauzei şi aceasta nu poate fi înlăturată de către instanţa de judecată.

În consecinţă, având în vedere că normele de drept procedural au un caracter absolut, fiind reglementate de norme cu caracter imperativ, iar încălcarea acestora

atrage după sine desfiinţarea procesului-verbal de contravenţie, instanţa de judecată nu va mai analiza motivele şi temeinicia actului întocmit.

În această ordine de idei, instanţa de judecată reţine că a fost răsturnată prezumţia de legalitate de care se bucură procesul-verbal cu privire la contravenţie seria MAI nr. 06 480664 din 29 august 2024, iar, în cele de urmă, instanţa va constata nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie.

În baza celor prezentate şi având în vedere prevederile articolelor 441, 443 şi 462, 463 din Codul contravenţional, instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se dispune nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenţie seria MAI nr. 06 480664 din 29 august 2024, încheiat de către Inspectoratul de Poliţie Anenii Noi, în privinţa lui Tocari Maria în baza art. 63 alin. (1) din Codul contravenţional, cu încetarea procesului contravenţional.

Hotărîrea poate fi atacată cu recurs în termen de 15 zile la Curtea de Apel Chişinău, prin intermediul Judecătoriei Anenii Noi (sediul central).

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul Andrei Mocanu